

ВАСИОНА

ЧАСОПИС ЗА АСТРОНОМИЈУ

АСТРОНОМСКО ДРУШТВО "РУЂЕР БОШКОВИЋ"

БЕОГРАД ♦ ✨ ♦ УДК 52 (05) ♦ ISSN 0506-4295

„DART” МИСИЈА

#

АМЕРИЧКИ ПОХОД
НА ЈУПИТЕР

#

ПУЛСАРИ – СВЕТИОНИЦИ
УНИВЕРЗУМА

#

ОД МЕЂУЗВЕЗДАНИХ
ОБЛАКА ДО
ПРОТОПЛАНЕТАРНИХ
ДИСКОВА

#

ВАНЗЕМАЉСКИ ЖИВОТ
у
НАУЧНОЈ ФАНТАСТИЦИ

2025. 1-2

ГОДИНА LXVII
КЊИГА XVIII

На крају се поставља питање сврхе писања о ванземаљцима у фикцији када није сигурно да они постоје. Приче о ванземаљцима су, на крају, приче о људима и људском стању. У њима се приповеда о страху од непознатог, о осећању припадања, о самоиспитивању, о просветљењу, о љубави и о самом постојању уопште. Зато се вреди удубљивати у маштање о ванземаљцима, јер, можда, једног дана пронађемо тако и себе, разматрајући те при-

че, чак иако нам наше искуство покаже да смо сами у бескрајном пространству.

EXTRATERRESTRIAL LIFE IN SCIENCE FICTION

Forms of extraterrestrial life in science fiction literature and movies have been analyzed and discussed.

ВЕСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

ГОДИШЊИЦА „СИМОН МАРИУС 1573 – 1624”.

Јужнонемачки астроном Симон Мариус умро је пре 400 година. Открио је четири највећа сателита Јупитера у исто време када и Галилео Галилеј и био укључен у сва важна

астрономска посматрања раног 17. века. Од 1606. до смрти, био је маркграфов дворски астроном у Ансбаху.

Слика 1. Симон Мариус

Мариус је видео супернову из 1604, само један дан након првог открића, а 1608, био је вероватно први астроном ван Холандије који је чуо за новопронађени телескоп. Пошто је без успеха покушао да направи копију, морао је да сачека годину дана пре него што је могао да почне да користи инструмент. Месеци Јупитера откривени у јануару 1610. показали су да постоје небеска тела, која не круже око Земље. Два месеца после Галилеја препознао је и фазе Венере, што је доказало да се она окреће око Сунца. Ова посматрања су пружила аргументе у корист хелиоцентричног система, што се у то време није могло доказати на други начин. Сам Мариус се залагао за тихонијански систем универзума¹, који је представљао компромис између коперниканског и геоцентричног. Мариус је био први астроном, који је телескопом посматрао маглину Андромеде, измерио је паралаксу комете и посматрао сунчеве пеге. Такође је превео Еуклидове *Елементе* на немачки језик.

Галилејева оптужба да је Мариус само преписао његов рад, касније је оповргнута, али је тешко нарушила његов углед. Четири највећа месеца Јупитера названа су према Маријусовом предлогу, а његово име су добили кратер на Месецу и један астероид.

¹ Тихонијански систем је публиковао Тихо Брахе, 1588. године. Према њему, Земља је у центру универзума и око ње се окрећу Сунце, Месец и звезде. Осталих пет планета се окрећу око Сунца. – *Прим. МСД.*

Друштво "Симон Мариус" прогласило је годину 2024, за годишњицу „Симон Мариус 1573 – 1624“, 27. децембра 2023, поводом 400. година од његове смрти. По јулијанском календару то је 26. децембра 2024, а по грегоријанском, 5. јануара 2025. године.

Након три уводна догађаја, јубиларна година је обележена низом предавања, изложби, новим издањима његовог главног дела "Јупитеров свет"², церемонијама именовања улица и представом, која је истраживала притужбе дворског математичара. Издајамо научну конференцију, на којој је награда "Симон Мариус" постхумно додељена проф. др Џеју М. Пасахову (Jay M. Pasachoff), ускладиштење Мариусовог главног рада, угравираног на керамичким плочама, у најстарији рудник соли на Земљи, и постављање на Мариусов портал генеративне вештачке интелигенције, која одговара на питања о Мариусу и астрономији његовог времена. По њему ће бити названа једна маглина, сателита ће бити послата одговарајућа порука, а његова преписка ће бити објављена на Мариусовом порталу (www.simon-marius.net).

Пјер Лаж (Pierre Leich)

*Друштво Симон Мариус, Нирнберг
Са енглеског превео Милан С. Димитријевић*

² На српски га је превео члан Друштва „Симон Мариус“ Милан С. Димитријевић – Симон Мариус, *Јупитеров свет*, Влашићи, Београд, 2024.